

599

Z Á K O N

z 11. novembra 2003

o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

PRVÁ ČASŤ
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje právne vzťahy pri posudzovaní hmotnej núdze občana a poskytovaní dávky v hmotnej núdzi (ďalej len „dávka“) a príspevkov k dávke (ďalej len „príspevok“), ktorých cieľom je spolu s jeho príjmami zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť v hmotnej núdzi s príspevom aktívnej účasti občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú.

Hmotná núdza

§ 2

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum¹⁾ a občan a fyzické osoby, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

§ 3

Na účely zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi rovnaké postavenie ako občan má aj cudzinec, osoba bez štátnej príslušnosti, azylant, odídenec s pobytom na území Slovenskej republiky na základe povolenia príslušného orgánu a zahraničný Slovák s pobytom na území Slovenskej republiky, ak sa im pomoc neposkytuje podľa osobitných predpisov²⁾ alebo podľa medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

DRUHÁ ČASŤ

POSUDZOVANIE HMTOTNEJ NÚDZE
A POSKYTOVANIE DÁVKY A PRÍSPEVKOV

Posudzovanie hmotnej núdze

§ 4

Fyzické osoby, ktoré sa spoločne posudzujú na účely posudzovania hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi, sú

- a) manžel a manželka,
- b) rodičia a nezaopatrené deti³⁾ žijúce s nimi v domácnosti,⁴⁾
- c) rodičia a ich deti do 25 rokov veku, ktoré nemajú príjem alebo majú príjem⁵⁾ najviac vo výške minimálnej mzdy,⁶⁾ žijúce s rodičmi v domácnosti,⁴⁾ okrem detí, ktorým v čase evidencie uchádzačov o zamestnanie vznikol nárok na dávku v nezamestnanosti.

§ 5

(1) Za vlastné pričinenie zabezpečenia príjmu alebo zvýšenia príjmu na účely posudzovania hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa považuje najmä vlastná práca, užívanie vlastného majetku podľa § 8 a uplatnenie zákonných nárokov podľa § 9 ods. 2.

(2) Pri posudzovaní hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa na účely zisťovania príjmu započítavajú

- a) u posudzovaného občana jeho príjem a príjem jeho manžela (manželky),
- b) u posudzovaného občana jeho príjem, príjem jeho manžela (manželky), príjem nezaopatrených detí žijúcich s nimi v domácnosti⁴⁾ a príjem detí uvedených v § 4 písm. c),
- c) u posudzovaných rodičov s nezaopatrenými deťmi príjem týchto rodičov, príjem nezaopatrených detí žijúcich s nimi v domácnosti⁴⁾ a príjem detí uvedených v § 4 písm. c),
- d) u posudzovaných rodičov, ktorí sú sami nezaopatre-

¹⁾ § 2 a 5 ods. 6 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁾ Zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 70/1997 Z. z. o zahraničných Slovákoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 403/2002 Z. z.

³⁾ § 3 zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

⁴⁾ § 115 Občianskeho zákonníka.

⁵⁾ § 5 a 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov.

⁶⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 90/1996 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov.

nými deťmi, ich príjem a príjem, ktorý na ne poberá iný občan, a príjem nezaopatrených detí žijúcich s nimi v domácnosti,⁴⁾

e) u posudzovaného nezaopatreného dieťaťa, ak žije v domácnosti⁴⁾ s iným občanom, jeho príjem a príjem, ktorý na neho poberá tento občan.

(3) Za príjem sa na účely posudzovania hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi považuje príjem podľa osobitného predpisu.⁷⁾

(4) Za príjem sa na účely tohto zákona nepovažuje

- a) 25 % z príjmu zo závislej činnosti osôb,⁸⁾
- b) 25 % zo starobného dôchodku priznaného dôchodcovi, ktorý získal obdobie dôchodkového poistenia najmenej 25 rokov; za každý ďalší rok dôchodkového poistenia sa táto suma zvyšuje o 1 % z priznaného starobného dôchodku,
- c) prídavok na dieťa,⁹⁾
- d) nevyhnutná okamžitá pomoc poskytnutá obcou podľa osobitného predpisu,¹⁰⁾
- e) príjem z príležitostných činností, náhodné a jednorazové príjmy¹¹⁾ do výšky dvojnásobku životného minima¹²⁾ získané v bežnom roku,
- f) príjem⁵⁾ žiaka strednej školy a príjem⁵⁾ študenta vysokej školy, ktorý študuje dennou formou štúdia, ak tento príjem neprevyšuje 1,2-násobku sumy životného minima pre plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom,¹²⁾
- g) štipendium podľa osobitného predpisu.¹³⁾

(5) Príjem zistený podľa odsekov 3 a 4 sa zaokrúhľuje na celé desaťkoruny nadol.

§ 6

Príjem na účely posudzovania hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o posúdenie hmotnej núdze, zabezpečenie základných životných podmienok a pomoc v hmotnej núdzi; pritom sa prihliada na priemerný mesačný príjem za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti.

§ 7

Možnosť zabezpečiť si príjem alebo zvýšiť si príjem vlastnou prácou na účely zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa neskúma, ak ide o občana, ktorý

- a) dosiahol vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- b) je invalidný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %,
- c) je osamelý rodič, ktorý sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do 14 týždňov veku dieťaťa,
- d) sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa, ktoré je podľa posudku príslušného orgánu dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím,¹⁴⁾
- e) sa osobne, celodenne a riadne stará o občana, ktorý je podľa posudku príslušného orgánu občan s ťažkým zdravotným postihnutím,¹⁴⁾
- f) má nepriaznivý zdravotný stav, za ktorý sa na účely tohto zákona považuje choroba, porucha zdravia uznaná príslušným ošetrovúcim lekárom trvajúca nepretržite viac ako 30 dní, alebo
- g) sa zúčastňuje na resocializačných programoch, v rámci ktorých si nemôže zabezpečiť príjem vlastnou prácou.

§ 8

(1) Občan v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, sa nepovažujú za občanov v hmotnej núdzi, ani keď ich príjem nedosahuje životné minimum ustanovené osobitným predpisom,¹⁾ ak si svojim majetkom môžu zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť v hmotnej núdzi.

(2) Za majetok podľa tohto zákona sa považujú hnuiteľné veci a nehnuteľné veci, a ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty.

(3) Občan v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, si majú pomôcť v hmotnej núdzi užívaním vlastného majetku, správou vlastného majetku, predajom vlastného majetku alebo prenájmom vlastného majetku. Od občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, nemožno požadovať predaj alebo prenájom

- a) nehnuteľnosti, ktorú užívajú na primerané trvalé bývanie; u občana a fyzickej osoby, ktorá sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzuje, sa na primeranosť nehnuteľnosti užívanej na trvalé bývanie neprihliada, ak občan a fyzická osoba, ktorá sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzuje, dovŕšili dôchodkový vek,
- b) poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy, ktorú užívajú pre svoju potrebu,
- c) hnuiteľnej veci, ktorá tvorí nevyhnutné vybavenie

⁷⁾ § 4 zákona č. 601/2003 Z. z.

⁸⁾ § 5 zákona č. 595/2003 Z. z.

⁹⁾ Zákon č. 600/2003 Z. z.

¹⁰⁾ § 3 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

¹¹⁾ § 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 595/2003 Z. z.

¹²⁾ § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z. z.

¹³⁾ Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Ministerstva školstva, mládeže a telesnej výchovy Slovenskej republiky č. 326/1990 Zb. o poskytovaní štipendií študentom vysokých škôl v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej socialistickej republiky, Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky a Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky č. 88/1984 Zb. o poskytovaní štipendií a hmotného zabezpečenia žiakov gymnázií a stredných odborných škôl.

¹⁴⁾ § 51 a 52 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov.

- domácnosti, alebo na ktorú sa poskytla jednorazová dávka v hmotnej núdzi alebo peňažný príspevok na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia,
- d) osobného motorového vozidla, ktorého sú držiteľom alebo vlastníkom a
1. využívajú ho na individuálnu prepravu z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo
 2. jeho hodnota podľa znaleckého posudku nie je vyššia ako 35-násobok sumy životného minima, alebo
- e) hnutelnej veci, ak by bol v rozpore s dobrými mravmi.

§ 9

Uplatnenie zákonných nárokov

(1) Ak si občan v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, neuplatnia svoje zákonné nároky, ktorými si môžu zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť si v hmotnej núdzi, nepovažujú sa za občanov v hmotnej núdzi.

(2) Zákonnými nárokmi podľa odseku 1, ktorých uplatnením je možné zabezpečiť si základné životné podmienky a pomôcť si v hmotnej núdzi, sú výživné podľa osobitného predpisu,¹⁵⁾ nemocenské dávky podľa osobitného predpisu,¹⁶⁾ dôchodkové dávky podľa osobitného predpisu,¹⁷⁾ nároky z pracovnoprávných vzťahov,¹⁸⁾ dávky výsluhového zabezpečenia¹⁹⁾ a opakované štátne sociálne dávky podľa osobitných predpisov,²⁰⁾ okrem prídavku na dieťa.

Dávka a príspevky

§ 10

Dávka

(1) Dávka patrí občanovi, ktorý je v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, na zabezpečenie základných životných podmienok; na tento účel slúžia aj príjmy uvedené v § 5 ods. 4 písm. a) až e).

- (2) Dávka je
- a) u jednotlivca 1 450 Sk mesačne,
 - b) u jednotlivca s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi 2 160 Sk mesačne,
 - c) u dvojice bez detí 2 530 Sk mesačne,
 - d) u dvojice s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi 3 210 Sk mesačne,

- e) u jednotlivca s viac ako štyrmi deťmi 3 160 Sk mesačne,
- f) u dvojice s viac ako štyrmi deťmi 4 210 Sk mesačne.

(3) Dávka uvedená v odseku 2 písm. a) a c) sa zvyšuje o 350 Sk mesačne, ak je občan alebo fyzická osoba, ktorá sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, tehotná žena.

(4) Dávka podľa odseku 3 patrí tehotnej žene od začiatku štvrtého mesiaca tehotenstva, ak preukáže svoje tehotenstvo tehotenským preukazom a počas tehotenstva pravidelne navštevuje tehotenskú poradňu.

§ 11

Príspevok na zdravotnú starostlivosť

(1) Príspevok na zdravotnú starostlivosť patrí občanovi v hmotnej núdzi a každej fyzickej osobe, ktorá sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, na výdavky spojené s úhradou za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ak splnili podmienky nároku na dávku. Príspevok na zdravotnú starostlivosť nepatrí občanom, ktorí sú oslobodení od povinnosti uhradiť platby podľa osobitného predpisu.²¹⁾

(2) Príspevok na zdravotnú starostlivosť je 50 Sk mesačne.

§ 12

Aktivačný príspevok

(1) Aktivačný príspevok patrí občanovi v hmotnej núdzi a každej fyzickej osobe, ktorá sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, na podporu získania, udržania alebo zvýšenia vedomostí, odborných zručností alebo pracovných návykov na účely pracovného uplatnenia počas pomoci v hmotnej núdzi, ak splnili podmienky nároku na dávku, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Aktivačný príspevok je 1 000 Sk mesačne.

(3) Občan v hmotnej núdzi, ktorý je zamestnaný, má nárok na aktivačný príspevok, ak

- a) si zvyšuje kvalifikáciu formou štúdia popri zamestnaní, kombinovaného štúdia a štúdia jednotlivých vyučovacích predmetov alebo formou externého štúdia; toto neplatí, ak občan získal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa,
- b) sa zúčastňuje na vzdelávaní a príprave pre trh práce uskutočňovaných v rámci projektov schválených úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) podľa osobitného predpisu,²²⁾ alebo

¹⁵⁾ § 85 a 86 a § 91 a 92 Zákona o rodine.

¹⁶⁾ Zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁷⁾ Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

¹⁸⁾ Zákoník práce.

¹⁹⁾ Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁰⁾ Zákon č. 236/1998 Z. z. o zaopatrovacom príspevku.

Zákon č. 265/1998 Z. z. o pestúnskej starostlivosti a príspevkoch pestúnskej starostlivosti.

Zákon č. 280/2002 Z. z. o rodičovskom príspevku v znení zákona č. 643/2002 Z. z.

²¹⁾ § 3a ods. 10 písm. a) tretí bod a písm. b) siedmy bod zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 98/1995 Z. z. o Liečebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

²²⁾ § 5 zákona č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

c) sa zúčastňuje na vykonávaní menších obecných služieb²³⁾ alebo dobrovoľníckych prác uskutočňovaných na základe dohody s úradom alebo obcou.

(4) Občan v hmotnej núdzi, ktorý je v evidencii uchádzačov o zamestnanie, má nárok na aktivačný príspevok, ak

- a) si zvyšuje kvalifikáciu formou štúdia popri zamestnaní, kombinovaného štúdia a štúdia jednotlivých vyučovacích predmetov alebo formou externého štúdia; toto neplatí, ak občan získal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa,
- b) sa zúčastňuje na vzdelávaní a príprave pre trh práce uskutočňovaných v rámci projektov schválených úradom podľa osobitného predpisu²²⁾ alebo
- c) sa zúčastňuje na vykonávaní menších obecných služieb²³⁾ alebo dobrovoľníckych prác uskutočňovaných na základe dohody s úradom alebo obcou.

(5) Aktivačný príspevok patrí občanovi v hmotnej núdzi

- a) počas zvyšovania kvalifikácie formou štúdia popri zamestnaní, kombinovaného štúdia a štúdia jednotlivých vyučovacích predmetov alebo formou externého štúdia najviac 24 mesiacov,
- b) počas jedného vzdelávania a prípravy pre trh práce evidovaného uchádzača o zamestnanie v roku, po celý čas jeho trvania,
- c) počas vykonávania menších obecných služieb²³⁾ alebo dobrovoľníckych prác uskutočňovaných na základe dohody s úradom alebo obcou.

(6) Nárok na aktivačný príspevok zaniká, ak

- a) občan v hmotnej núdzi je vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie pre nespokojnosť,
- b) úrad alebo obec zistí, že občan v hmotnej núdzi nevykonáva aktivity, ktoré sú podmienkou na vznik nároku na aktivačný príspevok.

(7) Nárok na aktivačný príspevok vznikne občanovi v hmotnej núdzi znovu po splnení podmienok ustanovených v odsekoch 1, 3 a 4 najskôr po uplynutí 12 mesiacov od zániku jeho nároku podľa odseku 6.

(8) Aktivačný príspevok vo výške 1 000 Sk mesačne patrí najviac šesť mesiacov dlhodobo nezamestnanej osobe,²⁴⁾ ktorá sa zamestná a pred nástupom do zamestnania mala zabezpečené základné životné podmienky a poskytnutú pomoc v hmotnej núdzi a jej príjem zo závislej činnosti je najmenej na úrovni minimálnej mzdy,⁶⁾ najviac však na úrovni trojnásobku minimálnej mzdy. Odsek 7 na účely aktivačného príspevku pre dlhodobo nezamestnanú osobu platí primerane.

(9) Aktivačný príspevok vo výške 1 000 Sk mesačne patrí najviac 6 mesiacov dlhodobo nezamestnanej osobe,²⁴⁾ ktorá začne vykonávať samostatne zárobkovú činnosť podľa osobitného predpisu²⁵⁾ a pred začatím tejto činnosti mala zabezpečené základné životné podmienky a poskytnutú pomoc v hmotnej núdzi. Obsah odseku 7 na účely aktivačného príspevku pre dlhodobo nezamestnanú osobu platí primerane.

(10) Ak občanovi vznikne nárok na aktivačný príspevok podľa odsekov 8 a 9, nemá nárok na aktivačný príspevok podľa odseku 3.

§ 13

Príspevok na bývanie

(1) Príspevok na bývanie patrí občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, na úhradu nákladov spojených s bývaním na pomoc v hmotnej núdzi, ak splnili podmienky nároku na dávku.

(2) Príspevok na bývanie je

- a) 780 Sk mesačne, ak ide o jedného občana v hmotnej núdzi,
- b) 1 330 Sk mesačne, ak ide o občana v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú.

(3) Občan v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, majú nárok na príspevok na bývanie, ak občan v hmotnej núdzi alebo niektorá z fyzických osôb, ktorá sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzuje podľa § 4

- a) je vlastníkom bytu, vlastníkom rodinného domu, nájomcom bytu alebo nájomcom rodinného domu a
- b) uhradza náklady spojené s bývaním a predloží doklad o zaplatení týchto nákladov za predchádzajúcich šesť po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov alebo preukáže uznanie dlhu a dohodu o splátkach v prípade, že má nedoplatky spojené s úhradou nákladov spojených s bývaním.

(4) Príspevok na bývanie patrí len jednému občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, a patrí len na jednu adresu.

(5) Podmienky nároku na príspevok na bývanie sa prehodnocujú raz za šesť po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov.

(6) Nárok na príspevok na bývanie zaniká, ak úrad alebo obec zistí, že občan v hmotnej núdzi nespláca uznaný dlh uvedený v odseku 3 písm. b).

§ 14

Ochranný príspevok

(1) Ochranný príspevok patrí občanovi v hmotnej núdzi a každej fyzickej osobe, ktorá sa s občanom v núdzi spoločne posudzuje, ak si z dôvodov uvedených v § 7 nemôžu zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť si v hmotnej núdzi a splnili podmienky na vznik nároku na dávku.

(2) Ochranný príspevok je 1 000 Sk mesačne.

(3) Ochranný príspevok nepatrí občanovi v hmotnej núdzi alebo fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, ak im patrí aktivačný príspevok podľa § 12.

²³⁾ § 3 ods. 3 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

²⁴⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov.

²⁵⁾ Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

§ 15

Jednorazová dávka v hmotnej núdzi

(1) Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie, základné vybavenie domácnosti,²⁶⁾ zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa a na mimoriadne liečebné náklady.

(2) Občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky, možno poskytnúť jednorazovú dávku v hmotnej núdzi do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima.¹²⁾

§ 16

Poskytovanie dávky a príspevkov a jednorazovej dávky v hmotnej núdzi

Poskytovanie dávky a príspevkov a poskytovanie jednorazovej dávky v hmotnej núdzi sa navzájom nevyklučujú.

Určenie výšky dávky a príspevkov

§ 17

(1) Výška dávky a príspevkov sa určí ako rozdiel medzi sumou nárokov uvedených v § 10 ods. 2, § 11 ods. 2, § 12 ods. 2, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 2 a príjmom.

(2) Ak dávka a príspevky patria občanovi, ktorý je v hmotnej núdzi, a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, výška dávky a príspevkov sa určí ako rozdiel medzi sumou nárokov uvedených v § 10 ods. 2, § 11 ods. 2, § 12 ods. 2, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 2 a ich príjmom a poskytujú sa v jednej sume.

(3) Ak výška dávky a príspevkov určená podľa odsekov 1 a 2 je nižšia ako 50 Sk, dávka a príspevky sa nevyplácajú.

(4) Sumy uvedené v § 10 až 14 môže upraviť k 1. septembru kalendárneho roka vláda Slovenskej republiky nariadením.

§ 18

(1) Ak sa dávka a príspevky poskytujú občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú s nezaopatreným dieťaťom, ktorí sú v hmotnej núdzi z dôvodu, že povinná osoba si neplní voči nezaopatrenému dieťaťu vyživovaciu povinnosť určenú právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou, pre-

chádza nárok dieťaťa, ktoré je z tohto rozhodnutia alebo súdom schválenej dohody oprávnené, na štát.

(2) Nárok dieťaťa uvedeného v odseku 1 prechádza na štát do výšky dávky a príspevkov určených týmto zákonom pre občana v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, najviac však do sumy súdom určeného výživného alebo súdom schválenej dohody.

(3) Vyplatená suma podľa odseku 2 je pohľadávka štátu.

(4) O poskytovaní dávky a príspevkov pre občana v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú s nezaopatreným dieťaťom, voči ktorému si povinná osoba neplní vyživovaciu povinnosť, úrad alebo obec vydá rozhodnutie v závislosti od pôsobnosti.

(5) Občan, za ktorého štát alebo obec plnili vyživovaciu povinnosť čiastočne alebo úplne podľa odsekov 1 a 2, je povinný sumu uvedenú v odseku 2 vrátiť zvýšenú o 25 % úradu, ktorý dávku a príspevky poskytol. Týmto nie sú dotknuté príslušné ustanovenia osobitných predpisov o výkone rozhodnutia.²⁷⁾

(6) Polovicu z percentuálnej sumy uvedenej v odseku 5 úrad po jej vrátení vyplatí zákonnému zástupcovi, ktorému je dieťa uvedené v odseku 1 zverené do starostlivosti alebo plnoletému dieťaťu, ktoré je z plnenia podľa odseku 2 oprávnené.

Formy a spôsob poskytovania dávky a príspevkov a ich financovanie

§ 19

(1) Dávka a príspevky sa poskytujú v peňažnej forme, vecnej forme alebo v kombinovanej forme. Aktivačný príspevok podľa § 12 ods. 8 a 9 sa poskytuje len v peňažnej forme.

(2) Dávka vo vecnej forme je jedno teplé jedlo denne, nevyhnutné ošatenie a prístrešie.

(3) Úrad poskytuje dávku a príspevky najviac počas dvoch rokov odo dňa vzniku nároku na dávku a na príspevky.

(4) Po uplynutí dvoch rokov od vzniku nároku na dávku a na príspevky nárok na príspevky zaniká okrem príspevku na zdravotnú starostlivosť, ochranného príspevku a aktivačného príspevku podľa § 12 ods. 8 a 9. Nárok na zabezpečenie základných životných podmienok, nárok na príspevok na zdravotnú starostlivosť, nárok na ochranný príspevok a nárok na aktivačný príspevok podľa § 12 ods. 8 a 9 a pomoc v hmotnej núdzi priznaním príspevkov prechádza do pôsobnosti obce tak, že

a) základné životné podmienky zabezpečuje obec pri prenesenom výkone štátnej správy, ak podmienky na ich zabezpečenie naďalej trvajú,

²⁶⁾ § 115 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁷⁾ § 251 až 351 Občianskeho súdneho poriadku.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.

- b) príspevok na zdravotnú starostlivosť, ochranný príspevok a aktivačný príspevok podľa § 12 ods. 8 a 9 vypláca obec pri prenesenom výkone štátnej správy, ak podmienky na ich poskytovanie naďalej trvajú,
- c) nárok na aktivačný príspevok s výnimkou aktivačného príspevku podľa § 12 ods. 8 a 9 a príspevok na bývanie priznáva obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti a podmienky ich priznania a výšku ustanoví všeobecne záväzným nariadením.

(5) Obec zabezpečuje základné životné podmienky podľa odseku 4 písm. a) a poskytuje príspevok na zdravotnú starostlivosť, ochranný príspevok a aktivačný príspevok podľa odseku 4 písm. b) pri prenesenom výkone štátnej správy na základe rozhodnutia úradu alebo na základe rozhodnutia obce o posúdení hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi odo dňa prenesenia výkonu štátnej správy.

(6) Obec prizná príspevky podľa odseku 4 písm. c) z vlastných finančných zdrojov na základe ňou vydaného rozhodnutia.

§ 20

Hmotnú núdzu občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, ktoré sa opätovne ocitnú v hmotnej núdzi do 12 mesiacov po zániku hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi v pôsobnosti obce, posudzuje opätovne obec.

§ 21

(1) Dávka a príspevky poskytované v pôsobnosti úradu sa financujú zo štátneho rozpočtu.

(2) Dávka, príspevok na zdravotnú starostlivosť, ochranný príspevok a aktivačný príspevok poskytované pri prenesenom výkone štátnej správy v pôsobnosti obce sa financujú zo štátneho rozpočtu.

(3) Aktivačný príspevok a príspevok na bývanie poskytované pri samosprávnej pôsobnosti obce sa financujú z rozpočtu obce.

TRETIA ČASŤ

PÔSOBNOSŤ ORGÁNOV ŠTÁTNEJ SPRÁVY A OBCE PRI ZABEZPEČENÍ ZÁKLADNÝCH ŽIVOTNÝCH PODMIENOK A PRI POMOCI V HMOTNEJ NÚDZI

§ 22

Pôsobnosť Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny²⁸⁾ (ďalej len „ústredie“)

- a) riadi a kontroluje výkon štátnej správy v oblasti zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi uskutočňovaný úradom a obcou pri prenesenom výkone štátnej správy,

- b) vykonáva v druhom stupni štátnu správu vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni koná a rozhoduje úrad,
- c) kontroluje hospodárenie úradu s finančnými prostriedkami určenými na zabezpečenie základných životných podmienok a pomoc v hmotnej núdzi,
- d) vedie evidenciu občanov poberajúcich dávku a príspevky podľa tohto zákona,
- e) koordinuje činnosť úradov, obcí a ostatných organizácií podieľajúcich sa na zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi podľa tohto zákona.

§ 23

Pôsobnosť úradu

Úrad

- a) rozhoduje
 1. o hmotnej núdzi, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi dávkou a príspevkami,
 2. o zániku nároku na príspevky podľa § 19 ods. 4 písm. c) a o zastavení výplaty dávky, príspevku na zdravotnú starostlivosť, ochranného príspevku a aktivačného príspevku podľa § 19 ods. 4 písm. a) a b),
 3. o zániku nároku na aktivačný príspevok podľa § 12,
 4. o zániku nároku na príspevok na bývanie podľa § 13,
 5. o vrátení plnenia podľa § 18 ods. 2,
 6. o vrátení plnenia podľa § 18 ods. 2 poskytnutého pri prenesenom výkone štátnej správy v pôsobnosti obce,
 7. o vrátení neprávom vyplatenej dávky a príspevkov,
 8. o preddavkovom priznaní dávky a príspevkov s výnimkou aktivačného príspevku podľa § 12 ods. 8 a 9,
 9. o odňatí a zastavení výplaty dávky a príspevkov,
 10. o dodatočnom priznaní, zvýšení alebo doplatení dávky a príspevkov,
 11. o určení a o uvoľnení osobitného príjemcu dávky a príspevkov,
- b) dohliada, ako osobitný príjemca plní povinnosti podľa tohto zákona,
- c) podáva podnet podľa § 29 ods. 4 písm. a) a b) orgánom činným v trestnom konaní na začatie konania,
- d) vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi,
- e) získava podklady na rozhodovanie a sledovanie účelného využitia vyplatennej dávky a príspevkov priamo v prirodzenom prostredí občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú,
- f) vedie evidenciu občanov poberajúcich dávku a príspevky podľa tohto zákona,
- g) koordinuje činnosť orgánov a organizácií uvedených v § 30 pri zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi,

²⁸⁾ Zákon č. 453/2003 Z. z.

- h) kontroluje na základe písomného poverenia ústredia prenesený výkon štátnej správy v pôsobnosti obce,
- i) vykonáva v druhom stupni štátnu správu vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni koná a rozhoduje obec pri prenesenom výkone štátnej správy.

§ 24

Pôsobnosť obce

(1) Obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti a) rozhoduje²⁹⁾

1. o pomoci v hmotnej núdzi podľa § 19 ods. 4 písm. c) príspevkami,
 2. o zániku hmotnej núdze, zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi,
 3. o zániku nároku na aktivačný príspevok,
 4. o zániku nároku na príspevok na bývanie,
 5. o odňatí príspevkov na pomoc v hmotnej núdzi,
 6. o vrátení neprávom vyplatených príspevkov,
 7. o preddavkovom priznaní príspevkov na pomoc v hmotnej núdzi,
 8. o dodatočnom priznaní, zvýšení, znížení alebo doplatení príspevkov,
 9. o určení a o uvoľnení osobitného príjemcu príspevkov,
 10. o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi,
- b) dohliada, ako osobitný príjemca plní povinnosti podľa tohto zákona,
 - c) získava podklady na rozhodovanie a sledovanie účelného využitia vyplatených príspevkov priamo v prirodzenom prostredí občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú,
 - d) vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi,
 - e) vedie evidenciu občanov poberajúcich dávku a príspevky podľa tohto zákona,
 - f) koordinuje činnosť orgánov a organizácií uvedených v § 30 pri zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi.

(2) Obec pri prenesenom výkone štátnej správy a) rozhoduje²⁹⁾

1. o hmotnej núdzi, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi dávkou a príspevkami,
2. o vrátení neprávom vyplatenej dávky na zabezpečenie základných životných podmienok, príspevku na zdravotnú starostlivosť, ochranného príspevku a aktivačného príspevku podľa § 12 ods. 8 a 9,
3. o preddavkovom priznaní dávky na zabezpečenie základných životných podmienok, príspevku na zdravotnú starostlivosť a ochranného príspevku,
4. o odňatí a zastavení výplaty dávky na zabezpečenie základných životných podmienok, príspevku

- na zdravotnú starostlivosť, ochranného príspevku a aktivačného príspevku podľa § 12 ods. 8 a 9,
- 5. o dodatočnom priznaní, zvýšení, znížení alebo doplatení dávky na zabezpečenie základných životných podmienok, príspevku na zdravotnú starostlivosť, ochranného príspevku a aktivačného príspevku podľa § 12 ods. 8 a 9,
- 6. o určení a o uvoľnení osobitného príjemcu dávky na zabezpečenie základných životných podmienok, príspevku na zdravotnú starostlivosť a ochranného príspevku,
- b) zabezpečuje základné životné podmienky podľa § 19 ods. 4 písm. a) a poskytuje príspevok na zdravotnú starostlivosť, ochranný príspevok a aktivačný príspevok podľa § 19 ods. 4 písm. b),
- c) dohliada, ako si osobitný príjemca plní povinnosti podľa tohto zákona,
- d) podáva podnet podľa § 29 ods. 4 písm. a) a b) orgánom činným v trestnom konaní na začatie konania,
- e) vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi,
- f) získava podklady na rozhodovanie a sledovanie účelného využitia vyplatenej dávky na zabezpečenie základných životných podmienok, ochranného príspevku a aktivačného príspevku podľa § 12 ods. 8 a 9 priamo v prirodzenom prostredí občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú,
- g) vedie evidenciu občanov poberajúcich dávku a príspevky podľa tohto zákona,
- h) koordinuje činnosť orgánov a organizácií uvedených v § 30 pri zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi.

ŠTVRTÁ ČASŤ

KONANIE VO VECIACH HMOTNEJ NÚDZE

§ 25

(1) Na konanie o posúdení hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi dávkou a príspevkami sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní,³⁰⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Na konanie o posúdení hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sa nevzťahujú ustanovenia § 60 až 68 zákona o správnom konaní.

(3) Konanie sa začína podaním písomnej žiadosti občana alebo na podnet orgánu, ktorý je príslušný rozhodovať o posúdení hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi dávkou a príspevkami. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko občana, jeho trvalý pobyt a rodné číslo. Na výzvu úradu alebo obce občan doplní ďalšie údaje o svojej osobe alebo o osobách, ktoré sa s ním spoločne posudzujú podľa § 4.

²⁹⁾ § 27 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

³⁰⁾ Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 215/2002 Z. z.

(4) Nárok na dávku a príspevky vzniká právoplatným rozhodnutím úradu alebo obce o ich priznaní.

(5) Dávka a príspevky sa priznávajú a vyplácajú od začiatku mesiaca, v ktorom sa začalo konanie o ich poskytnutí.

(6) Žiadosť o posúdenie hmotnej núdze, zabezpečenie základných životných podmienok a pomoc v hmotnej núdzi sa podáva na úrade alebo v obci podľa miesta trvalého pobytu občana. Žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi podľa § 19 ods. 4 písm. c) sa podáva v obci podľa miesta trvalého pobytu občana.

(7) Dávka a príspevky sa vyplácajú za celý kalendárny mesiac, a to aj v prípade, ak podmienky nároku boli splnené len za časť mesiaca.

(8) Úrad alebo obec vypláca dávku a príspevky občanovi v hmotnej núdzi mesačne pozadu, a to najneskôr do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom občan v hmotnej núdzi a fyzické osoby, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, splnili podmienky nároku na dávku a príspevky.

(9) Dávka a príspevky sa nevyplácajú do cudziny a nepatria za čas, v ktorom sa občan v hmotnej núdzi alebo niektorá z fyzických osôb, ktorá sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzuje, zdržiavajú v cudzine.

(10) Právoplatné rozhodnutie o hmotnej núdzi, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi dávkou a príspevkami je preskúmateľné súdom podľa osobitného predpisu.³¹⁾

§ 26

Zánik nároku na dávku a príspevky

(1) Dávku a príspevky úrad alebo obec odníme a ich výplatu zastaví, ak sa priznali neprávom alebo sa nevyužívajú na účel, na ktorý sa poskytli.

(2) Úrad alebo obec dávku a príspevky odníme a ich výplatu zastaví alebo ich zvýši, alebo zníži a vyplatí ich vo vyššej sume alebo v nižšej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku.

(3) Nárok na výplatu dávky a príspevkov alebo ich časť v pôsobnosti úradu zaniká uplynutím troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o posúdení hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi.

(4) Nárok na výplatu príspevkov alebo ich časť v pôsobnosti obce zaniká uplynutím troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o pomoci v hmotnej núdzi.

(5) Ak úrad alebo obec zistí, že dávku a príspevky nepriznal, vyplácal v nižšej sume alebo vyplácal vo vyššej sume, ako patrila, alebo priznal od neskoršieho dňa, ako patrili, dávku a príspevky dodatočne prizná, zvýši, zníži alebo doplatí odo dňa, od ktorého patrili.

(6) Nárok na dodatočnú výplatu dávky a príspevkov

podľa odseku 5 zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, od ktorého dávka a príspevky alebo ich časť patrili.

§ 27

Preddavkové priznanie dávky a príspevkov

(1) Dávka a príspevky s výnimkou aktivačného príspevku podľa § 12 ods. 8 a 9 sa môžu priznať preddavkovo, ak sa začalo konanie o peňažnom príspevku za opatrovanie, poskytnutie dávky nemocenského poistenia, dávky dôchodkového poistenia alebo opakovanej štátnej sociálnej dávky, konanie o určenie otcovstva, konanie o výživnom alebo konanie o nárokoch z pracovného pomeru alebo z obdobného pracovného vzťahu, alebo zo služobného pomeru vrátane mzdových nárokov.

(2) Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vydaného v konaní podľa odseku 1 úrad alebo obec rozhodne o dávke a príspevkoch, pričom zohľadní výšku peňažného príspevku za opatrovanie, priznanej dávky nemocenského poistenia, dávky dôchodkového poistenia alebo opakovanej štátnej sociálnej dávky, výšku výživného, výšku mzdových nárokov alebo výšku ďalších nárokov z pracovného pomeru alebo z obdobného pracovného vzťahu, alebo zo služobného pomeru. Úrad alebo obec zároveň rozhodne o doplatení dávky a príspevkov alebo o ich vrátení.

(3) Úrad alebo obec zúčtuje dávku a príspevky s opakovanou štátnou sociálnou dávkou alebo s peňažným príspevkom za opatrovanie po vzniku nároku na opakovanú štátnu sociálnu dávku alebo na peňažný príspevok za opatrovanie, ktorých platiteľom je štát.

§ 28

Osobitný príjemca

(1) Osobitný príjemca podľa tohto zákona je obec, vo výnimočných prípadoch iná právnická osoba alebo fyzická osoba určená rozhodnutím úradu alebo obce. Na poskytovanie aktivačného príspevku podľa § 12 ods. 8 a 9 nemožno určiť osobitného príjemcu. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi.

(2) Úrad alebo obec určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatom dávky alebo príspevkov nedosiahol alebo zrejme nedosiahne účel, na ktorý sú dávka alebo príspevky určené, alebo ak sa na výzvu obce občan v hmotnej núdzi odmietne zúčastniť na vykonávaní menších obecných služieb. Úrad alebo obec určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase.

(3) Osobitný príjemca je povinný dávku a príspevky použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi.

(4) Úrad alebo obec dohliada, ako si ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti. Ak si osobitný príjemca neplní svoje povinnosti, úrad alebo obec určí iného osobitného príjemcu.

(5) Ak sa dávka a príspevky vyplácajú osobitnému

³¹⁾ § 244 až 250k Občianskeho súdneho poriadku.

príjemcovi, ktorým je právnická osoba, môže dávku a príspevky vyplatiť bezhotovostným prevodom úrad alebo obec zo svojho účtu na účet osobitného príjemcu.

§ 29

Povinnosti a zodpovednosť občana v hmotnej núdzi

(1) Občan v hmotnej núdzi, ktorému sa vypláca dávka a príspevky, je povinný ohlásiť úradu alebo obci písomne do ôsmich dní zmeny vo všetkých skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku a príspevky a na ich výplatu.

(2) Občan v hmotnej núdzi je povinný na výzvu úradu alebo obce preukázať skutočnosti rozhodujúce na poskytovanie dávky a príspevkov, ich výšku alebo výplatu v lehote do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak úrad alebo obec neurčil dlhšiu lehotu. Ak občan v hmotnej núdzi nevyhovie výzve v určenej lehote, možno výplatu dávky a príspevkov zastaviť, ak bol vo výzve upozornený na tento následok. O zastavení výplaty dávky a príspevkov úrad alebo obec vydá rozhodnutie.

(3) Občan v hmotnej núdzi, ktorému sa vypláca dávka a príspevky, je povinný úradu alebo obci, ktoré vo veci konali, v lehote do ôsmich dní oznámiť výšku svojich príjmov a hodnotu majetku, ohlásiť zmeny v ich výške, ako aj zmeny v rodinných pomeroch a majetkových pomeroch, ktoré sú rozhodujúce na určenie výšky dávky a príspevkov.

(4) Občan v hmotnej núdzi je povinný vrátiť dávku a príspevky alebo ich časť zvýšené o 10 % odo dňa, od ktorého nepatrili vôbec, alebo vo výške, v akej sa vyplácali, ak

- a) nespĺnil niektorú jemu uloženú povinnosť a prijímal dávku a príspevky alebo ich časť, hoci vedel a musel z okolností predpokladať, že sa vyplácajú neprávom alebo vo vyššej sume, než patrili; v prípade podozrenia z trestného činu podvodu úrad alebo obec podá podnet orgánom činným v trestnom konaní na začatie konania,
- b) úmyselne spôsobil, že dávka a príspevky alebo ich časť sa vyplatili neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrili; úrad alebo obec podá podnet orgánom činným v trestnom konaní na začatie konania.

(5) Ak si občan v hmotnej núdzi nespĺnil svoje povinnosti ustanovené týmto zákonom, úrad alebo obec rozhodne o zastavení príspevkov v trvaní 12 mesiacov.

(6) O povinnosti vrátiť dávku a príspevky alebo ich časť vyplatené neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrili, rozhoduje úrad alebo obec. Sumy neprávom prijaté možno zrážať aj z bežne vyplácanej alebo neskôr priznanej dávky a príspevkov.

(7) Nárok na vrátenie dávky a príspevkov vyplatených neprávom alebo v nesprávnej výške zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, keď úrad alebo obec túto skutočnosť zistili, najneskôr uplynutím 10 rokov odo dňa, za ktorý sa dávka a príspevky vyplatili. Tieto lehoty neplynú počas výkonu rozhodnutia alebo ak sa na úhradu preplatku vykonávajú zrážky z dávky a príspevkov.

(8) Rozhodnutia vydané podľa odsekov 6 a 7 možno

vykonať najneskôr do 10 rokov po uplynutí lehoty určenej na splnenie uloženej povinnosti.

(9) Bežne vyplácaná dávka a príspevky nepodliehajú výkonu rozhodnutia podľa osobitného predpisu.²⁷⁾

§ 30

Súčinnosť a spolupráca štátnych orgánov, samosprávy a ďalších právnických osôb a fyzických osôb

(1) Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, ústav na výkon väzby a ústav na výkon trestu odňatia slobody, zdravotnícke zariadenia, školské zariadenia, daňové úrady a ďalšie orgány štátnej správy, obce a samosprávne kraje sú povinné poskytovať súčinnosť orgánom štátnej správy a obciam pri zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi, vyhovieť ich žiadostiam a bezplatne im podávať oznámenia a informácie vo veciach zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi. Rovnakú povinnosť majú Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, ústav na výkon väzby a ústav na výkon trestu odňatia slobody, zdravotnícke zariadenia, školské zariadenia, daňové úrady a ďalšie orgány štátnej správy k obciam, a to v rozsahu, v akom obce zabezpečujú základné životné podmienky a poskytujú pomoc v hmotnej núdzi podľa tohto zákona.

(2) V rámci zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci hmotnej núdzi orgány štátnej správy a obce spolupracujú s občianskymi združeniami, cirkvami, náboženskými spoločnosťami a ďalšími právnickými osobami, najmä s obcami a fyzickými osobami, vo veciach zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi.

§ 31

Prechod nárokov vzniknutých pri pomoci v hmotnej núdzi

(1) Nárok na dávku a príspevky sa nemôže postúpiť.

(2) Nárok na dávku a príspevky zaniká dňom smrti občana, ktorému sa vyplácali.

(3) Ak sa dávka a príspevky priznali pred smrťou občana, splatné sumy, ktoré sa nevyplatili do dňa smrti občana, sa nevyplatia.

(4) Nároky vyplývajúce zo zabezpečenia základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi sú predmetom dedičstva, ak ide o nároky úradu alebo obce vyplývajúce z § 18.

§ 32

(1) Poverený zamestnanec úradu alebo obce, ktorý plní úlohy ustanovené týmto zákonom, môže navštíviť občana s jeho súhlasom v byte a je oprávnený požadovať od všetkých zúčastnených právnických osôb uvedených v § 30 ods. 1 a fyzických osôb potrebné informácie a vysvetlenia. Právnické osoby a fyzické osoby sú povinné poskytnúť potrebné informácie.

(2) Poverený zamestnanec úradu alebo obce, ktorý plní úlohy ustanovené týmto zákonom, je povinný za-

chovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedel v súvislosti so svojou činnosťou, ak tento zákon neustanovuje inak. Informácie poskytuje iba v prípade, ak by ich zamlčaním hrozilo vážne nebezpečenstvo pre život alebo zdravie občanov alebo ak táto povinnosť vyplýva z osobitných predpisov.³²⁾

PIATA ČASŤ

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 33

Prechodné ustanovenia

(1) O žiadostiach o poskytovanie dávky sociálnej pomoci, ktoré boli podané a o ktorých sa právoplatne nerozhodlo do dňa účinnosti tohto zákona, sa rozhoduje podľa tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Pri rozhodovaní o nároku na príspevok na bývanie za obdobie do 31. decembra 2003, ktorý bol uplatnený do 31. decembra 2003, sa postupuje podľa doterajších predpisov,³³⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

(3) Hmotná núdza, ktorá sa posudzuje podľa doterajších predpisov do 31. decembra 2003, sa považuje za hmotnú núdzu podľa tohto zákona. Dávka sociálnej pomoci sa poskytuje vo výške, v ktorej patrila pred 1. januárom 2004, najdlhšie do 29. februára 2004.

(4) Ak vznikne občanovi nárok na dávku a príspevky podľa tohto zákona, zaniká občanovi nárok na príspevok na bývanie podľa doterajších predpisov.³³⁾

(5) Občanovi, ktorému sa podľa doterajších predpisov³³⁾ vyplatil príspevok na bývanie v januári 2004 a ktorý je naďalej nájomcom bytu alebo vlastníkom bytu, alebo vlastníkom rodinného domu, vyplatí sa mu príspevok na bývanie aj za jednotlivé kalendárne mesiace roku 2004 v mesačnej výške zodpovedajúcej výške príspevku na bývanie vyplatenej v mesiaci január 2004 za mesiac december 2003.

(6) Ak si občan, ktorému sa poskytuje dávka sociálnej pomoci podľa doterajších predpisov do 29. februára 2004, podá žiadosť o posúdenie hmotnej núdze, zabezpečenie základných životných podmienok a pomoc v hmotnej núdzi, príslušný orgán rozhoduje o hmotnej núdzi podľa tohto zákona a zároveň poskytovanie dávky sociálnej pomoci podľa doterajších predpisov zastaví od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý príslušný orgán prvýkrát priznal dávku a príspevky podľa tohto zákona. Dávka sociálnej pomoci vyplatená podľa doterajších predpisov v tom kalendárnom mesiaci, za ktorý sa prvýkrát priznali dávka a príspevky podľa tohto zákona, sa zúčtuje pri rozhodnutí o zániku hmotnej núdze podľa tohto zákona. Ak sa poskytuje dávka sociálnej pomoci podľa doterajších predpisov a občan si nepodá žiadosť o posúdenie hmotnej núdze, príslušný orgán vyzve občana, aby osvedčil skutočnosti na poskytovanie dávky a príspevkov do 29. februára 2004. Príslušný orgán po-

stupuje rovnako ako v prípade, ak si občan podá žiadosť o posúdenie hmotnej núdze.

(7) Ak príslušný orgán nepostupoval do 29. februára 2004 podľa odseku 6, rozhodne z vlastného podnetu najneskôr s účinnosťou od 1. marca 2004 o posúdení hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi občana.

§ 34

Zrušovacie ustanovenia

Zrušujú sa:

1. zákon č. 300/1999 Z. z. o príspevku na bývanie,
2. nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 92/2001 Z. z., ktorým sa upravuje koeficient zaťaženia príjmu spoločne posudzovaných osôb výdavkami spojenými s bývaním a sumy minimálnych výdavkov na bývanie fyzickej osoby alebo fyzických osôb.

Čl. II

Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení zákona č. 389/1998 Z. z., zákona č. 155/1999 Z. z., zákona č. 450/2000 Z. z., zákona č. 416/2001 Z. z., zákona č. 567/2001 Z. z., zákona č. 507/2002 Z. z., zákona č. 534/2002 Z. z., zákona č. 724/2002 Z. z. a zákona č. 453/2003 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 1 sa vypúšťajú slová „hmotnú núdzu alebo“ a slová „zabezpečiť základné životné podmienky občana v prirodzenom prostredí“.

2. Nadpis nad § 2 znie:

„Sociálna pomoc a sociálna práca“.

3. V § 2 ods. 1 písm. b) sa vypúšťajú slová „riešenie hmotnej núdze alebo“ a slová „v ktorej dôsledku si občan nemôže sám ani s pomocou rodiny zabezpečiť základné životné podmienky a“.

4. V § 2 sa vypúšťajú odseky 2 a 3.

Doterajší odsek 4 sa označuje ako odsek 2.

5. Poznámka pod čiarou k odkazu 5 sa vypúšťa.

6. V § 3 ods. 2 sa vypúšťajú slová „hmotnej núdze alebo“.

7. V § 4 ods. 1 písmeno b) znie:

„b) cudzinec,¹⁾ osoba bez štátnej príslušnosti, azylant,²⁾ odídenc,²⁾ zahraničný Slovák,³⁾ ak sa im neposkytuje pomoc podľa osobitných predpisov⁴⁾ alebo medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná,“.

8. V poznámke pod čiarou k odkazu 2 sa citácia „Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 283/1995 Z. z. o utečencoch v znení zákona č. 309/2000 Z. z.“ na-

³²⁾ § 166 až 168 Trestného zákona.

³³⁾ Zákon č. 300/1999 Z. z. o príspevku na bývanie.

hrádza citáciou „Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zme-
ne a doplnení niektorých zákonov.“.

9. V § 4 sa vypúšťa odsek 2.

Súčasne sa zrušuje označenie odseku 1.

10. V § 6 ods. 3 a 5 sa vypúšťajú slová „hmotnú nú-
dzu alebo“ v príslušnom gramatickom tvare.

11. V § 6 ods. 6 sa vypúšťa písmeno a).

Doterajšie písmená b) až d) sa označujú ako písmená
a) až c).

12. Nadpis druhej hlavy znie:

„RIEŠENIE SOCIÁLNEJ NÚDZE“.

13. § 7 a 8 vrátane nadpisu sa vypúšťajú.

14. V § 9 sa vypúšťa odsek 1.

Doterajšie odseky 2 a 3 sa označujú ako odseky 1 a 2.

15. V § 9 ods. 2 sa vypúšťa prvá veta.

16. Poznámky pod čiarou k odkazom 11 až 19 sa vy-
púšťajú.

17. Nadpis tretej hlavy znie:

„FORMY RIEŠENIA SOCIÁLNEJ NÚDZE“.

18. V § 11 sa v úvodnej vete vypúšťajú slová „hmotnej
núdze a riešenia“.

19. V § 11 sa vypúšťa písmeno d).

Doterajšie písmeno e) sa označuje ako písmeno d).

20. V § 12 ods. 1 sa vypúšťajú slová „hmotnej núdže
alebo“.

21. V § 14 ods. 1 sa vypúšťajú slová „na riešenie
hmotnej núdže alebo“.

22. V § 16 ods. 2 sa slovo „právo“ nahrádza slovom
„nárok“ a slová „tohto zákona“ sa nahrádzajú slovami
„osobitného predpisu^{29a)}“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 29a znie:
„^{29a)} Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene
a doplnení niektorých zákonov.“.

23. V § 18 ods. 1 sa vypúšťajú slová „hmotnú núdzu
alebo“.

24. V § 20 ods. 1 písm. b) druhom bode sa vypúšťajú
slová „hmotnú núdzu alebo“.

25. V § 24 ods. 1 sa vypúšťajú slová „hmotnú núdzu
alebo“.

26. V poznámke pod čiarou k odkazu 33 sa citácia
„§ 2 písm. c) zákona č. 125/1998 Z. z.“ nahrádza citá-
ciou „§ 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom
minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“.

27. V § 30 ods. 1 písm. a) sa za slová „v hmotnej nú-
dzi“ vkladajú slová „podľa osobitného predpisu^{29a)}“.

28. V § 36 ods. 2 sa slová „uvedeným v § 2 ods. 2, ak si

uplatňujú právo na zabezpečenie základných život-
ných podmienok“ nahrádzajú slovami „ktorým sa
zabezpečujú základné životné podmienky podľa osobit-
ného predpisu^{29a)}“.

29. V § 39 ods. 1 sa slová „dávka sociálnej pomoci
a ktorý je v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov“ na-
hrádzajú slovami „dávka v hmotnej núdzi^{29a)}“.

30. V § 40 ods. 1 sa vypúšťajú slová „Osoba uvedená
v § 4 ods. 1 písm. b) nie je povinná platiť úhradu za za-
bezpečenie základných životných podmienok.“.

31. V § 43 sa vypúšťa odsek 2.

Doterajšie odseky 3 až 12 sa označujú ako odseky
2 až 11.

32. V § 43 ods. 5 sa nad slovo „podmienok“ umiestňu-
je odkaz 29a.

33. § 48 sa vypúšťa.

34. V poznámke pod čiarou k odkazu 36 sa citácia
„§ 2 písm. a) zákona č. 125/1998 Z. z.“ nahrádza citá-
ciou „§ 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z. z.“.

35. Poznámka pod čiarou k odkazu 39 sa vypúšťa.

36. V § 58 ods. 10 sa slová „podľa § 7 ods. 3“ nahrá-
dzajú slovami „zo súčtu príjmu občana a príjmov osôb,
ktorých príjmy sa spoločne posudzujú^{41aa)} tak, že sa
tento súčet vydelí počtom osôb, ktorých príjmy sa spo-
ločne posudzujú“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 41aa znie:
„^{41aa)} § 3 zákona č. 601/2003 Z. z.“.

37. V § 58 odsek 13 znie:

„(13) Peňažný príspevok na osobnú asistenciu sa ob-
čanovi s ťažkým zdravotným postihnutím neposkytne,
ak jeho majetok a úspory presahujú 800 000 Sk. Do
hodnoty majetku sa nezapočítava majetok uvedený
v osobitnom predpise.^{41ab)} Majetok občana s ťažkým
zdravotným postihnutím sa preukazuje vyhlásením na
osobitnom tlačive a úradne osvedčeným podpisom.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 41ab znie:
„^{41ab)} § 8 zákona č. 599/2003 Z. z.“.

38. V § 68 písm. a) sa vypúšťa druhý bod.

Doterajší tretí až jedenásty bod sa označuje ako dru-
hý až desiaty bod.

39. V § 68 písm. a) štvrtom bode a piatom bode sa vy-
púšťajú slová „dávky sociálnej pomoci“ v príslušnom
gramatickom tvare.

40. V § 68 písm. a) sa vypúšťa šiesty bod.

Doterajší siedmy až desiaty bod sa označuje ako
šiesty až deviaty bod.

41. V § 68 písm. a) siedmom bode sa vypúšťajú slová
„dávky sociálnej pomoci a“.

42. V § 68 písm. a) ôsmom bode sa vypúšťajú slová
„§ 48 ods. 7,“.

43. V § 68 sa vypúšťa písmeno ab).

Doterajšie písmená ac) až ag) sa označujú ako písmená ab) až af).

44. V § 71 ods. 1 písm. a) sa vypúšťa ôsmy bod a deviaty bod.

Doterajší desiaty až dvanásty bod sa označuje ako ôsmy až desiaty bod.

45. V § 91 ods. 2 sa vypúšťajú slová „dávky sociálnej pomoci“.

46. V § 91 ods. 3 písm. b) treťom bode sa slová „v § 2 ods. 2“ nahrádzajú slovami „v § 36 ods. 2“.

47. V § 92 ods. 1 sa vypúšťajú slová „dávky sociálnej pomoci,“ a slová „o dávke sociálnej pomoci“.

48. V § 92 ods. 3 sa vypúšťajú slová „(§ 7 ods. 2)“.

49. V § 92 ods. 8 sa vypúšťajú slová „dávky sociálnej pomoci,“.

50. V § 92 sa vypúšťa odsek 10.

Doterajšie odseky 11 a 12 sa označujú ako odseky 10 a 11.

51. V § 92 ods. 11 sa vypúšťajú slová „dávky sociálnej pomoci a výška“.

52. V § 99 v nadpise sa vypúšťajú slová „na dávku sociálnej pomoci,“.

53. § 99 ods. 1 sa vypúšťajú slová „na dávku sociálnej pomoci,“ a slová „dávky sociálnej pomoci,“.

54. V § 99 ods. 2 sa slová „Dávka sociálnej pomoci, peňažný príspevok na kompenzáciu“ nahrádzajú slovami „Peňažný príspevok na kompenzáciu“ a vypúšťajú sa slová „dávky sociálnej pomoci,“.

55. V § 99 sa vypúšťa odsek 3.

Doterajšie odseky 4 až 6 sa označujú ako odseky 3 až 5.

56. V § 100 v nadpise sa vypúšťajú slová „na dávku sociálnej pomoci,“.

57. V § 100 ods. 1 v úvodnej vete sa vypúšťajú slová „dávku sociálnej pomoci,“.

58. V § 100 ods. 1 písm. a) a b) sa vypúšťajú slová „dávka sociálnej pomoci,“.

59. V § 100 ods. 2 sa vypúšťajú slová „dávku sociálnej pomoci,“.

60. V § 100 ods. 3 sa vypúšťajú slová „dávky sociálnej pomoci, na výplatu“.

61. V § 100 sa vypúšťa odsek 5.

62. § 101 sa vypúšťa.

63. V § 102 ods. 2 sa vypúšťajú slová „dávky sociálnej

pomoci alebo doterajšou výplatu“ a slová „dávka sociálnej pomoci alebo“.

64. V § 102 ods. 3 a 5 sa vypúšťajú slová „dávku sociálnej pomoci alebo“ a slová „dávka sociálnej pomoci alebo“.

65. V § 103 ods. 1 sa vypúšťajú slová „dávka sociálnej pomoci,“ a slová „na dávku sociálnej pomoci,“.

66. V § 103 ods. 2 sa vypúšťajú slová „dávky sociálnej pomoci,“.

67. V § 103 ods. 4 sa vypúšťajú slová „dávka sociálnej pomoci,“ a slová „dávky sociálnej pomoci,“.

68. V § 104 sa vypúšťajú slová „dávka sociálnej pomoci,“ slová „dávku sociálnej pomoci,“ a slová „dávky sociálnej pomoci,“.

69. V § 105 v nadpise sa vypúšťajú slová „dávka sociálnej pomoci“.

70. V § 105 sa vypúšťajú slová „dávka sociálnej pomoci,“.

71. V § 106 ods. 1 sa slová „Národný úrad práce“ nahrádzajú slovami „Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny“.

72. V § 106a ods. 1 sa vypúšťajú slová „dávok sociálnej pomoci,“.

73. V § 106a ods. 3 písm. a) sa vypúšťajú slová „v konaní o dávke sociálnej pomoci“.

74. V § 106a ods. 3 písm. b) sa vypúšťajú slová „v konaní o dávke sociálnej pomoci,“.

75. V § 108 ods. 1 sa slová „Zariadenia sociálnych služieb uvedené v § 18 ods. 2 písm. a) až l) možno zrušiť alebo ich objekty odňať ich“ nahrádzajú slovami „Zariadenie sociálnych služieb uvedené v § 18 ods. 2 možno zrušiť alebo jeho objekty odňať jeho“.

76. V § 109 sa vypúšťajú slová „na dávku sociálnej pomoci,“ a slová „dávka sociálnej pomoci,“.

Čl. III

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 98/1995 Z. z. o Liečebnom poriadku v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z., zákona č. 251/1997 Z. z., zákona č. 332/1997 Z. z., zákona č. 140/1998 Z. z., zákona č. 17/1999 Z. z., zákona č. 3/2000 Z. z., zákona č. 118/2002 Z. z., zákona č. 534/2002 Z. z., zákona č. 138/2003 Z. z. a zákona č. 256/2003 Z. z. sa mení takto:

1. V § 3a ods. 10 písm. a) šiestom bode sa za slová „osoba v stave hmotnej núdze“ vkladajú slová „od štvrtého dňa poskytovania ústavnej starostlivosti alebo

poskytovania ústavnej starostlivosti v liečebni pre dlhodobu chorých, ktorá sa preukáže rozhodnutím úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o dávke v hmotnej núdzi a príspevkoch k dávke vydaným podľa osobitného predpisu^{5f)} (ďalej len „osoba v hmotnej núdzi“).

Poznámka pod čiarou k odkazu 5f znie:

„^{5f)} Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“

2. V § 3a ods. 10 písm. b) sa vypúšťa štvrtý bod.

Doterajší piaty až ôsmy bod sa označuje ako štvrtý až siedmy bod.

3. V § 10 ods. 5 sa vypúšťajú slová „osoba v hmotnej núdzi^{5f)} a“.

Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2004.

Rudolf Schuster v. r.

Pavol Hrušovský v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.